

RECULL D'ETIMOLOGIES DE TOPÒNIMS CATALANS PROVINENTS DE LES LLENGÜES CLÀSSIQUES

Abella de la Conca [m. Pallars Jussà]:

probablement relacionat amb el mot del llatí tardà APICULA, “abella”.

Àger [m. de la Noguera]:

probablement prové del llatí AGGERE, ‘terraple’.

Agí [riu]:

doc. ant. *Aquilinum* (s. X) que prové de l’antropònim llatí AQUILINUS.

Agramunt [m. de l’Urgell]:

probablement es relaciona amb el castell d’Agigremont (del llatí AGRU MONTE ‘turo escarpat, aspre’.

Agullana [m. de l’Alt Empordà]:

doc. ant. *Aguliana* (s. IX), que és un derivat de l’antropònim llatí ACULIUS.

Aiguafreda [m. del Vallès Oriental]:

doc. ant. (s. IX) *Aquafrigida*.

Aiguatèbia [m. del Conflent]:

doc. ant. (s. X) *Aqua Tebea*.

Aiguaviva [m. del Gironès]:

doc. ant. (s. X) , *Aqua Viva*

Aiguaviva de Bergantes [m. del Matarranya]:

doc. ant. (s. XII), *Aqua Viva*.

Alàs i Cert [m. de l’Alt Urgell]:

Cerc, doc. ant. (s. IX) *Cerco*, que prové del llatí vulgar CERCU, en llatí clàssic QUERCU ‘alzina, roure’.

Alabanyà [m. de l'Alt Empordà]

doc. ant. (s. IX), apareix amb la forma *Albinianum*, que és un derivat de l'antropònim llatí ALBINIUS.

Albesa [m. de la Noguera]:

doc. ant. *Albesa* (s. XII), que és d'origen incert, si bé pot derivar del llatí ALBUS 'blanc'.

Albi, l' [m. de les Garrigues].

doc. ant. (s. XII), l'*Albi*, potser prové del llatí ALVEU 'conca', amb caràcter descriptiu topogràfic.

Albinyana [m. del Baix Penedès]:

doc. ant. *Albignana* (s. XI), derivat de l'antropònim llatí ALBINUS.

Albiol, l' [m. del Baix Camp]:

potser prové del llatí ALVEOLU, 'conca petita'.

Alcanar [m. del Montsià]:

potser deriva del llatí CANNA 'canya'.

Alenyà [m. del Roselló]:

doc. ant. *Alignanum* (s. X), derivat d'un antropònim d'època romana.

Alfara de Carles [m. del Baix Ebre]:

Carles, doc. ant. *Castles* (s. XII), que probablement deriva del llatí CASTRU 'castell, fort'.

Algerri [m. de la Noguera]:

doc. ant. *Algerri* (s. XI), d'origen incert, potser preromà.

Almoster [m. del Baix Camp]:

doc. ant. *Mosterio* (s. XII), probablement prové del llatí MONASTERIU a través de l'àrab.

Alp [m. de la Cerdanya]:

doc. ant. *Albi* (s. IX), probablement prové del llatí ALBU 'blanc'.

Ametlla de Mar, l' [m. del Baix Ebre]:

doc. ant. *Amenla* (s. XV), que prové del llatí clàssic AMYGDALA 'ametllers'.

Ametlla del Vallès, l' [m. del Vallès Oriental]

Angostrina [m. de l'Alta Cerdanya]:

doc. ant. *Angustrina* (s. IX), derivat del llatí ANGUSTU 'angost, estret'.

Anoia, l' [riu i comarca]:

doc. ant. *Annolia* (s. X), probablement del llatí vulgar AMNUCULA 'riu petit'.

Arbúcies [m. de la Selva]:

doc. ant. *Arbutie* (s. IX), prové del llatí ARBUTEU 'arboç'.

Areny de Noguera [m. de la Ribagorça]:

doc. ant. *Arinio* (s. IX), arenys, sorrals de caràcter fluvial.

Arenys de Lledó [m. del Matarranya]

Arenys de Mar [m. del Maresme]

Arenys de Munt [m. del Maresme]

Argençola [m. de l'Anoia]:

doc. ant. *Argenciola* (s. XI), diminutiu d'ARGENTU.

Argentera l' [m. del Baix Camp]:

doc. ant. *illas Argenteras* (s. XII), denominació del terreny, que és ple de vetes de galena de plom argentífer característiques de la zona.

Argentona [m. del Maresme]:

doc. ant. *Argentona* (s. X), derivat del llatí ARGENTU, 'argent, plata'.

Armentera, l' [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. *Armentaria* (s. X), prové del llatí ARMENTARIA 'lloc de bestiar'.

Aspres, els [comarca natural de la Catalunya del Nord]:

doc. ant. *ipsos Asperos* (s. X), descriptiu del terreny ‘terres aspres, abruptes’.

Avellanes i Santa Linya, les [m. de la Noguera]:

Santa Linya, doc. ant. *Sancta Licina* (s. XI), prové del llatí SALTUS LICINIAE ‘bosc de (la família romana) Licinia’ o bé SALTUS ILICINIAE ‘bosc d'alzines’.

Avià [m. del Berguedà]

doc. ant. *Avizano* (s. IX), derivat de l'antropònim llatí AVITIUS.

Avinyó [m. del Bages]:

doc. ant. *Avinione* (s. X), derivat de l'antropònim llatí AVENNIUS.

Badalona [m. del Barcelonès]:

Prové del llatí BAETULO, -ONIS, documentat en ibèric BA I TO L O

Baells [m. de la Llitera]:

doc. ant. *Baells* (s. XII), prové del llatí VADELLOS ‘guals petits’.

Bages [m. del Roselló]:

doc. ant. *Baias* (s. X), topònim llatí BAIAI ‘estació balnearia’.

Baixàs [m. del Roselló]:

doc. ant. *Baxianos* (s. X), antropònim llatí BASSIUS o BAXIUS.

Banyoles [m. del Pla de l'Estany]:

doc. ant. *Baniolas* (s. IX), derivat del llatí BALNEU ‘bany’.

Banyuls de la Marenda [m. del Roselló]:

doc. ant. *Balneum* (s. X), i *Banulis de Marendine* (s. XII), provenen del llatí BALNEU ‘bany’; *Marenda*, derivat de mar en el sentit de ‘maresma’.

Banyuls dels Aspres [m. del Roselló]:

doc. ant. *Balneola* (s. X) i *Banyuls de Asperis* (s. XII), provenen del llatí BALNEU

'bany'.

Barbens [m. del Pla d'Urgell]:

doc. ant. *Barbenz* (s. XII), podria ser un derivat de l'antropònim llatí BARBANUS.

Barberà de la Conca [m. de la Conca de Barberà]:

derivat de l'antropònim llatí BARBARUS.

Barberà del Vallès [m. del Vallès Occidental]:

doc. ant. *Barberane* (s. X), antropònim llatí BARBARUS.

Barcelona [m. del Barcelonès]:

Prové del llatí BARCINO, -ONIS; ibèric amb la forma B A R K E N O.

Bassella [m. de l'Alt Urgell]:

doc. ant. *Bassella* (s. XI), derivat de l'antropònim llatí BASSILLA.

Belianes [m. de l'Urgell]:

doc. ant. *Biliana* (s. XI), podria provenir d'un antropònim llatí o ser d'origen àrab.

Bellvís [m. del Pla d'Urgell]:

doc. ant. *Bellvís* (s. XII), forma medieval de 'bella vista', la qual prové del llatí BELLU VISU.

Beraniu [m. de la Ribagorça]:

doc ant. *Veranoi* (s. X), antropònim llatí VERANUS amb el sufix -ui de caràcter pirinenc.

Bisbal d'Empordà, la [m. del Baix Empordà]:

La Bisbal, doc. ant. *Episcopalem* (s. XI), 'propi del bisbe'.

Bisbal de Falset, la [m. del Priorat]

Bisbal del Penedès, la [m. del Baix Penedès]

Blanes [m. de la Selva]:

En llatí clàssic apareix documentat com a BLANDA; d'origen preromà indoeuropeu.

Borrassà [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. *Borraciano* (s. IX), probablement és in derivat de l'antropònim llatí BARRUS.

Cabó [m. de l'Alt Urgell]:

es troba documentat *Kapudeizo* (s. IX), compost del llatí CAPUT, CAPITIS 'cap' i de l'antropònim medieval Eizo.

Cabra del Camp [m. de l'Alt Camp]:

prové del llatí CAPRA 'cabra'.

Cabrera d'Igualada [m. de l'Anoia]:

doc. ant. *Kabraria* (s. X), 'lloc on hi ha cabres'.

Cabrera de Mar [m. del Maresme]:

doc. ant. *Cabraria* (s. X).

Cabrils [m. del Maresme]:

doc. ant. *Cabrilis* (s. XI), prové del llatí CAPRILE 'lloc on es crien cabres'.

Cadí, el [serra prepirinenca]:

doc. ant. *Kadino* (s. XI), prové del llatí CATINU 'conca, gibrell'.

Calce [m. del Roselló]:

doc. ant. *Calcenum* (s. IX), derivat del llatí CALCE en el sentit de 'terreny calcari'.

Caldes d'Estrac [m. del Maresme]:

doc. ant. *Calidas d'Extarag* (s. XII), prové del llatí AQUAS CALIDAS 'aigües calentes, termals'; *Estrac*, derivat de l'antropònim llatí ASTERIUS amb el sufix -ac de caràcter gèl·lic.

Caldes de Malavella [m. de la Selva]:

doc. ant. *Calidas* (s. X); *Malavella* nom d'un antic castell del terme.

Caldes de Montbui [m. del Vallès Oriental]

Calella [m. del Maresme]:

doc. ant. (*castrum de*) *Calella* (s. XII), cala 'entrada de mar'.

Calonge [m. del Baix Empordà]:

doc. ant. *Colónico* (s. IX), del llatí COLONICU 'pertanyent a la colònia, propietat rural'.

Calonge de Segarra [m. de l'Anoia]

Camporrells [m. de la Llitera]:

doc. ant. *Caborrels* (s. XI) i *camporrells* (s. XII), provenen del llatí CAMPOS BORRELLOS 'camp vermells'.

Camprodon [m. del Ripollès]:

doc. ant. *Campus Rotundus* (s. X) 'camp rodó, de forma arrodonida'.

Cantallops [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. *Cantalupus* (s. IX).

Capafonts [m. del Baix Camp]:

doc. ant. *Capafontes* (s. XII), prové del llatí CAPUT FONTIS 'cap de la font', al·lusiu a l'origen del riu Brugent.

Capçanes [m. de Priorat]:

doc. ant. *Capsanes* (s. XV) derivat del llatí CAPUT, CAPITIS 'cap'.

Capcir, el [comarca de la Catalunya del Nord]:

doc. ant. *Caput cervio* (s. IX) i *Capcir* (s. XI), nom compost de CAPUT, en relació al cim d'una muntanya.

Cardener, el [riu]:

doc. ant. *Cardasinarium* (s. X), 'camps de cards d'ase' situats a les ribes.

Carme [m. de l'Anoia]:

doc. ant. *Chazma* (s. X), que probablement prové del grec *Khasma* 'avenc'.

Casafabre [m. dels Aspres]:

doc.ant. *Casafabra* (s. XI), compst del mot casa, del llatí FABRICA 'farga'.

Casserres [m. de Berguedà]:

doc. ant. *Castram serra* (s.VIII) 'la serra del castell'.

Castell de l'Areny [m. del Berguedà]:

doc. ant. *Kastro Adalasindo* (s. IX), compost format per castell derivat del llatí CASTRUM, antic assentament militar.

Castell de Mur [m. del Pallars Jussà]

Castell de Vernet [m. del Conflent]:

doc. ant. *Castrum Vernetum* (s. IX); castell 'fortificació.

Castell i Platja d'Aro [m. del Baix Empordà]

Castellar de la Ribera [m. del Sosonès]

Castellar de n'Hug [m. del Berguedà]

Castellar del Riu [m. del Berguedà]

Castellar del Vallès [m. del Vallès Occidental]

Castellàs [m. de l'Alt Urgell]

Castellbell i el Vilar [m. del Bages]

Castellbisbal [m. del Vallès Occidental]

Castellcir [m. del Vallès Oriental]

Castelldans [m. de les Garrigues]:

doc. ant. *Castri de Asinis* (s. XI); castell d'àsens', al·lusió a la producció d'aquests animals domèstics.

Castelldefels [m. del Baix Llobregat]:

doc. ant. *Castrum Felix* (s. X).

Castellet i la Gornal [m. de l'Alt Penedès]

Castellfollit de la Roca [m. de la Garrotxa]

Castellfollit del Boix [m. del Bages]

Castellgalí [m. del Bages]

Castellnou del Bages [m. del Bages]

Castellnou de Seana [m. del Pla d'Urgell]:

doc. ant. *Seana* (s. XII), derivat de l'antropònim SETIUS.

Castellnou dels Aspres [m. dels Aspres]

Castelló d'Empúries [m. de l'Alt Empordà]:

doc. antiga *Castilione* (s. XI), derivat de castell; Empúries, prové del llatí EMPORIAE, forma que prové del grec *emporion* 'mercat'.

Castello de Farfanya [m. de la Noguera]

Castelloí [m. de l'Anoia]

Castillonroi [m. de la Llitera]

Castellserà [m. de l'Urgell]

Castellterçol [m. del Vallès Oriental]

Castellvell del Camp [m. del Baix Camp]:

doc. ant. *Castri Veteri* (s. XIV).

Castelló del la Marca [m. de l'Alt Penedès]:

en la doc. ant. *Castelu Vetulu* (s. X), 'castell vell'.

Castellví de Rosanes [m. del Baix Llobregat]

Catllà [m. del Confluent]:

doc. ant. *Castellanum* (s. IX), derivat de CASTELLU.

Castllar, el [m. del Tarragonès]:

doc. ant. *Castlar* (s. XI), prové del llatí CASTELLARE 'lloc fortificat'.

Cava [m. de l'Alt Urgell]:

doc. ant. *Cava* (s. XI), prové del llatí CAVA '(roca) buida, cova'.

Celrà [m. del Gironès]:

doc. ant. *Celerano* (s. X), derivat de l'antropònim llatí CELER.

Cers [m. del Berguedà]:

doc. ant. *Cerchos* (s. IX), prové del llatí vulgar CERCOS, el llatí clàssic QUERCOS 'alzines, roures'.

Cerdanya, la [comarca]:

prové del llatí clàssic CERATANIA 'país dels ceretans o cerdans'.

Cerdanyola del Vallès [m. del Vallès Occidental]:

doc. ant. *Cerdaniola* (s. X) 'petita Cerdanya'.

Ceret [m. del Vallespir]:

doc. ant. (vicus) *Sirisidum* (s. IX), derivat col·lectiu del llatí CERASIU 'cirera', 'cirerar'.

Cervera [m. de la Segarra]:

doc. ant. *Cervera* (s. XI), del llatí CERVARIA 'terra de cérvols'.

Cervera de la Marenda [m. del Roselló]

Cervià de les Garrigues [m. de les Garrigues]:

doc. ant. *Cerviano* (s. XIII), de l'antropònim llatí CERVIUS.

Cervià de Ter [m. del Gironès]

Ciutadilla [m. de l'Urgell]:

doc. ant. *Civitadilla* (s. XI), derivat diminutiu de CIVITAS, 'ciutat'.

Clairà [m. del Roselló]:

doc. ant. *Cleiranum* (s. XI), derivat de l'antropònim llatí CLARIUS.

Cluses, les [m. del Vallespir]:

doc. ant. *castrum clausuras* (s. VII), fortaleses antigues que tancaven ('cloure') el pas dels Pirineus.

Cogul, el [m. de les Garrigues]:

doc. al segle XII, potser és un derivat de *cugula* (del llatí CUCULA 'caputxa, cugula'), potser en el sentit de 'cova, balma'.

Coll de Nargó [m. de l'Alt Urgell]:

Coll, prové del llatí COLLE 'turo, lloc elevat'.

Collbató [m. del Baix Llobregat]

Colldejou [m. del Baix Camp]

Collserola, serra de

Collsuspina [m. d'Osona]:

doc. ant. *colle (que dicitur) Spina* (s. XII) 'coll de l'espina'.

Colomers [m. del Baix Empordà]:

doc. ant. *Columbarius* (s. IX) 'colomars', que correspondria al nom d'una antiga cel·la monàstica.

Coma i la Pedra, la [m. el Solsonès]:

doc. ant. *ipsa Coma* (s. XI) 'la Coma'; la Pedra, en doc. ant. *Petra* (s. IX), que prové del llatí PETRA 'pedra'.

Comapedrosa [montanya pirinenca]

Conesa [m. de la Cona de Barberà]:

doc. ant. *Conesa* (s. XI), del llatí '(VALLIS) *condensa*'(VALL) espessa de vegetació'.

Conflent, el [comarca de la Catalunya Nord]:

doc. ant. **(pago) Conflente** (s. IX), diferents afluents de la Tet.

Congost, el [riu]:

doc. ant. *Congustum* (s. XII), pas estret, per on discorre el riu.

Constantí [m. del Tarragonès]:

doc. ant. (*villam*) *Constantinam* (s. XII), derivat de l'antropònim llatí CONSTANTINUS.

Copons [m. de l'Anoia].

doc. ant. *Copons* (s. XI), prové del llatí CAUPONA 'hostal, taverna'.

Corbins [m. del Segrià]

doc. ant. *Curvinus* (s. XI), probablement prové del llatí CURVU 'corb', relació amb els meandres dels rius del terme.

Cornellà de Conflent [m. del Conflent]:

derivat de l'antropònim CORNELIUS.

Cornellà de la Ribera [m. del Roselló]

Cornellà de Llobregat [m. del Baix Llobregat]

Cornellà del Terri [m. del Pla de l'Estany]:

Corts, les [antic municipi agregat a Barcelona]:

doc. ant. *ipsas Cortes* (s. XI), prové de corts en sentit antic de 'masies'.

Cortsaví [m. del Vallespir]:

doc. ant. *Cort Savino* (s. XI), compst de cort 'mas' i l'antropònim Saví, que prové del nom llatí SABINUS.

Costoja [m. del Vallespir]:

doc. ant. *Costogia* (s. X), prové del llatí CUSTODIA 'guàrdia, guarnició'.

Crespià [m. del Pla de l'Estany]:

doc. ant. *Crispianus* (s. IX), derivat de l'antropònim llatí CRISPIUS.

Cretes (o **Queretes**) [m. de la Matarranya]:

doc. ant. *Crefis* (s. XII), potser prové del llatí CRETA 'guix, argila'.

Ebre, l' [riu]:

prové del llatí classic IBERUS, nom d'origen preromà, ibèric.

Elna [m. del Roselló]

doc ant. trobem la forma *Helena* (s. IV).

Empordà, l' [nom tradicional de comarca]:

forma derivada d'Empúries, veg. Castelló d'Empúries.

Escaldes, les [població d'Andorra; parròquia de les Escaldes i Engordany]:

doc. ant. *Kaldes* (s. XIII), prové de (*fontes*) *caldes* 'calentes'.

Espinelves [m. d'Osona]:

doc. ant. **Spinalbes** (s. X), prové del llatí SPINU ALBU 'arc blanc'.

Espluga Calba, l' [m. de les Garrigues]:

doc. ant. *Espluga Calba* (s. XI); *Calba*, prové del llatí CALVA en el sentit de 'sense vegetació'.

Estaon [nom de l'antic municipi actualment agregat al de Vall de Cardós, m. del Pallars Sobirà]:

doc. ant. (*valle*) *Stacione* (s. IX), prové del llatí STATIONE 'lloc de parada'.

Farrera [m. del Pallars Sobirà]:

doc. ant. *Ferrera* (s. IX) del llatí FERRARIA 'mina de ferro'.

Fet [població; nom de l'antic municipi actualment agregat al de Viacamp, m. de la Ribagorça]:

doc. ant. *Fezed* (s. XI), derivat del llatí FAEX, FAECIS 'pòsit, escòria (de roca)'.

Fígols [m. del Berguedà]:

doc. ant. *Fíguls* (s. IX), prové de FICULOS, diminutiu de FICOS 'figures'.

Fígols i Alinyà [m. de l'Alt Urgell]:

Alinyà, doc. ant. apareix la forma *Helinniano* (s. IX), probablement deriva de l'antropònim llatí HELINNIANUS.

Figuera, la [m. del Priorat]:

doc. ant. la *Figuera* (s. XIV), prové del llatí FICARIA 'figuera'.

Figueres [m. de l'Alt Empordà]

Flaçà [m. del Gironès]:

doc. ant. *Flaciano* (s. X), derivat de l'antropònim llatí FLACCIUS.

Flix [m. de la Ribera d'Ebre]:

doc. ant. *Flexio* (s. XII) del llatí FLEXU 'corbatura', en relació amb la gra flexió que hi fa l'Ebre.

Fluvià, el [riu]:

doc. ant. *Fluvianum* (s. IX), FLUVIU 'riu'.

Fogars de la Selva [m. de la Selva]:

doc. ant. *Filgariis* (s. X), del llatí FILEX, FILICIS 'falguera'.

Fogars de Montclús [m. del Vallès Oriental]:

doc. ant. *Felgars* (s. XI) 'falguerars', del llatí FILEX, FILICIS 'falguera'.

Foix, el [riu]:

doc. ant. *Fodexo* (s. X) podria derivar del llatí FOCES 'congostos, engorjats'.

Foixà [m. del Baix Empordà]:

doc. ant. *Fuxam* (s. XI), derivat de l'antropònim llatí FUSCIUS.

Folgueroles [m. d'Osona]:

doc. ant. *Felecerolas* (s. X) diminutiu plural de FILICARIA 'matoll de falgueres'.

Fondarella [m. del Pla d'Urgell]:

doc. ant. *Fontanella* (s. XI), diminutiu del llatí FONNS, 'font'.

Fontanilles [m. del Baix Empordà]

Fontcoberta [m. del Pla de l'Estany]

Fondespatla [m. swl Matarranya]

Fonteta [població; nom de l'antic municipi actualment agregat al de Forallac, m. del Baix Empordà]:

doc. ant. *Fons edictus* (s. IX) 'font que Brolla'.

Fontpedrosa [m. del Confluent]

Font-rabiosa [m. del Capcir]

Font-rubí [m. de l'Alt Penedès]:

doct. ant. *Fonte Rubeo* (s. X), que prové del llatí FONTE RUBEU 'font roja'.

Forès [m. de la Conca de Barberà]:

doc. ant. *Forès* (s. XI) prové del llatí FORENSE, derivat de FORAS 'fora', al·lusiu a la bona visualitat del lloc.

Forques [m. del Roselló]:

doc. ant. *Furchas* (s. IX), plural de FORCA, 'patíbul' o bé 'bifurcació'.

Fortià [m. de l'Alt empordà]:

doc. ant. *Fortuniano* (s. X), antropònim llatí.

Fraga [m. del Baix Cinca]:

doc. ant. *Fraga* (s. XII) prové del llatí tardà FRAGA 'escabrós'.

Franqueses del Vallès, les [m. del Vallès Oriental]:

Les Franqueses, denominació a partir de l'antiga jurisdicció reial franca d'imposicions feudals; capital del municipi és *Llerona*, documentada en llatí LAURO, -ONIS.

Freginals [m. del Montsià]:

doc. ant. *Ferrignals* (s. XIII), probablement prové del llatí FARRAGINALES 'camps de farratge'.

Fulleda [m. de les Garrigues]:

doc. ant. *Folleda* (s. XII), del llatí FOLIETA, denominació col·lectiva de FOLIA 'fulla', en el sentit de 'bosc frondós'.

Gaià [m. del Bages]:

doc. ant. *Galiano* (s. X) derivat de l'antropònim llatí GALLIUS.

Gaià, el [riu]:

doc. ant. *Gaiano* (s. X), derivat de l'antropònim romà GAIUS.

Gavà [m. del Baix Llobregat]:

doc. ant. *Gevanum* (s. XI), deriva de l'antropònim llatí GAVIUS.

Girona [m. del Gironès]:

En llatí clàssic apareix documentat amb la forma GERUNDA, que és d'origen incert.

Gironella [m. del Berguedà]:

doc. ant. *Gerundella* (s. IX), derivat diminutiu de Girona.

Gualba [m. del Vallès Oriental]:

doc. ant. *Agua alba* (s. X), del llatí AQUA, ALBA, 'riera d'aigües clares'.

Gualta [m. del Baix Empordà]:

doc. ant. *Aqualya* (s. IX), del llatí AQUA ALTA 'aigua profunda'.

GUILS DE CERDANYA [m. de la Cerdanya]:

GUILS, doc. ant. *Eguils* (s. IX), del llatí EQUILES 'estables de cavalls'.

Horta de Sant Joan [m. de la Terra Alta]:

doc. ant. *Horta* (s. XII), que és un plural d'HORTUM, d'època romana.

Hospitalet de Llobregat, l' [m. del Barcelonès]:

doc. ant. (*alodio*) *Hospitalis* (s. XII).

Hostalric [m. de la Selva]:

Igualada [m. de l'Anoia]:

doc. ant. *Aqualata* (s. X), prové del llatí AQUA LATA 'aigua (riu) ampla, escampada'.

Illa [m. del Rosellò]:

doc. ant. *Yla* (s. IX) i *insula* (s. IX), probablement en el sentit de 'terra de conreu vora un corrent d'aigua'.

Isona [m. del Pallars Jussà]:

doc. ant. apareix la forma *Isona* (s. X), del llatí AESO, -ONIS.

Jonquera, la [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. *lonquera* (s. XIII), del llatí IUNCARIA 'joncar'.

Juià [m. del Gironès]:

doc. ant. *Iuliano* (s. XI), derivat de l'antropònim llatí IULIUS.

Juncosa [m. de les Garrigues]:

doc. ant. coma *lonchosa* (s. XII), derivat de IUNCU 'jonc'.

Linyola [m. del Pla d'Urgell]:

doc. ant. *Linerola* (s. XI), deriva del llatí LINARE 'camp de lli', és el sufix diminutiu *-ola*.

Llacuna [m. de l'Anoia]:

doc. ant. **ipsa Lacuna** (s. XI), de LACU 'llac'

Llagostera [m. del Gironès]:

doc. ant. *Locustaria* (s. IX), del llatí LACU 'llac'.

Llanars [m. del Ripollès]:

doc. ant. *Lanciano* (s. X), l'antropònim llatí LANCIUS.

Llauró [m. dels Aspres]:

doc. ant. *Llaurosum* (s. IX), derivat del llatí LAURU 'llorer'.

Llavorsí [m. del Pallars Sobirà]:

doc. ant. *Lobersui* (s. X), potser deriva de l'antropònim llatí LUPERCIUS amb un sufix pirinenc.

Lleida [m. del Segrià]:

doc. ant. *Leyda* (s. XIII), del llatí ILERDA, -AE.

Lliçà d'Amunt [m. del Vallès Oriental]:

doc. ant. *Licano Superiore* (s. XI); Lliçà, derivat de l'antropònim llatí LICIUS.

Lliçà de Vall [m. del Vallès Oriental]

Llimiana [m. del Pallars Jussà]:

doc. ant. *Limignana* (s. IX), l'antropònim llatí LIMINIUS.

Llívia [m. de la Cerdanya]:

doc. ant. *Livia* (s. IX), l'antropònim llatí LIBIA.

Llobera [m. del Solsonès]:

doc. ant. *Lobera* (s. XII), del llatí LUPARIA 'llobatera'.

Llobregat, el [riu]:

del llatí clàssic RUBRICATUS, probablement pel color roig terrós (en llatí RUBEU).

Llorac [m. de la Conca de Barberà]:

doc. ant. *Lorag* (s. XII), de l'antropònim llatí LAURUS.

Llupià [m. del Roselló]:

doc. ant. *Lupianum* (s. X), prové de l'antropònim llatí LUPUS o LUPPIUS.

Maçana, la [parròquia d'Andorra]:

doc. ant. *illa Maciana* (s. IX), probablement prové del llatí MATTIANA 'maçana, poma'.

Maçanes [m. de la Seva]:

doc. ant. *Massanis* (s. IX), probablement prové del llatí MATTIANA 'maçana, poma'.

Madremanya [m. del Gironès]:

doc. ant. *Matre Magna* (s. X), del llatí MATER MAGNA 'mare gran', apel·latiu de la deessa Cíbele.

Maella [m. del Matarranya]:

doc. ant. *Maella* (s. XIII), probablement prové del llatí MACELLA 'mercats'.

Maià de Montcal [m. de la Garrotxa]:

doc. ant. Maliano (S. X), derivat de l'antropònim llatí MALLIUS.

Maials [m. del Segrià]:

doc. ant. *Mayals* (s. XIII), d'origen incert, però probablement llatí.

Malgrat de Mar [m. del Maresme]:

doc. ant. *Malgrat* (s. XIV), probablement prové del llatí MALE GRATU 'lloc improductiu'.

Marçà [m. del Priorat]:

doc. ant. *Marçan* (s. XII), de l'antropònim llatí MARTIUS.

Maresme, el [comarca]:

doc. ant. *Maretima* (s. IX), prové de la construcció llatina (OS) MARITIMUM 'costa de

la mar'.

Martorell [m. del Baix Llobregat]:

doc. ant. Martorelium (s. XI), derivat de l'antropònim medieval d'origen llatí *Marturellu*.

Martorelles [m. del Vallès Oriental]:

doc. ant. *Martorilias* (s. X).

Masorac [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. *Meserago* (s. X), derivat de l'antropònim llatí MISERIUS.

Masies de Voltregà, les [m. d'Osona]:

doc. ant. Veltregane (s. X), derivat del llatí VERTRAGUS, -l 'gos corredor, llebrer'.

Masó, la [m. de l'Alt Camp]:

doc. ant. la *Masó* (s. XIV), del llatí MANSIONE 'mansió'.

Mentet [m. del Confluent]:

doc. ant. (*villa*) *Mentedo* (s. XI) 'lloc on abunda la menta'.

Meranges [m. de la Cerdanya]:

doc. ant. *Meranicos* (s. IX), derivat de l'antropònim llatí MARIUS.

Meritxell [santuari d'Andorra]:

doc. ant. *Merechel* (s. XII), probablement prové del llatí MERIDIE '(orientat a) migdia'.

Mieres [m. de la Garrotxa]:

doc. ant. *Miliarias* (s. IX), derivat del llatí MILIU 'mill' o de MILLE 'mil'.

Millars [m. del Roselló].

doc. ant. *Millares* (IX), del llatí MILIARES 'camps de mill'.

Moià [m. cel Bages]

doc. ant. Modeliano (s. X), derivat de l'antropònim llatí MOTILIUS o MODILIUS.

Mollerussa [m. del Pla d'Urgell]:

doc. ant. *Mulieruciam* (s. XI), nom d'origen desconegut, però de procedència llatina.

Mollet de Vallès [m. de l'Alt Empordà]:

dec. ant. *Molletto* (s. X), que probablement prové del llatí MOLLETU '(terreny) aigualós'.

Montellà i Martinet [m. de la Cerdanya]:

doc. ant. *Monteliano* (s. IX), deriva de l'antropònim llatí MONTILIUS.

Montferrer [m. del Vallespir]:

doc. ant. *Montferrer* (s. XI), del llatí MONS i FERRU.

Montferrer i Castellbò [m. de l'Alt Urgell]

Montferri [m. de l'Alt Camp]:

doc. ant. *Monte Ferriolum* i *Monte Ferreo* (s. XI), del llatí MONTE i FERREU 'de ferro'.

Montgai [m. de la Noguera]

Montgat [m. del Maresme]

Montgrí [muntanya de l'Empordà]

Montjuïc [muntanya de la ciutat de Barcelona]:

doc. ant. *Monte Iudaico* (s. X) 'muntanya judaica', on era el antic cementiri jueu de Barcelona.

Montlluís [m. del Confluent]

Montmajor [m. del Berguedà]

Montmaneu [m. de l'Anoia]

Montmell [m. del Baix Penedès]

Montmeló [m. del Vallès Oriental]

Montnegre, el [serra litora]

Montner [m. del Roselló]

Montoliu [m. del Segrià i de la Segarra]:

doc. ant. *Muntoliu*, d'OLEUM

Montoriol [m. dels Aspres]:

doc. ant. *Monte Auriolo* (s. IX), derivat del llatí AURUS 'or' probablement de caràcter antroponímic.

Montornès de Segarra [m. de la Segarra]

Montornès del Vallès [m. del Vallès Oriental]

Mont-ral [m. de l'Alt Camp]

Mont-ras [m. del Baix Empordà]

Mont-roig de Tastavins [m. del Matarranya]:

doc. ant. *Monte Rubeo* (s. XIII), 'muntanya roja'.

Mont-roig del Camp [m. del Baix Camp]:

doc. ant. *Montem Rubeum* (s. XII).

Montsant, el [serra]

Montsec [serra prepirinenca]

Montseny, el [muntanya i m. del Vallès Oriental]:

doc. ant. *Montis Signi* (s. IX), 'muntanya-senyal'.

Montserrat [muntanya]

Montsià, el [serra litoral]

Móra d'Ebre [m. de la Ribera d'Ebre]:

doc. ant. Móra (s. XI), del llatí MORA, forma plural de MORUM 'morera negra'.

Morell, el [m. del Tarragonès]:

doc. ant. *Morel* (s. XII), provablement prové de l'antroponim llatí MAURELLUS.

Morellàs [m. del Vallespir]:

doc. ant. *Maurelianum* (s. XI), derivat de l'antroponim llatí MAURELIUS.

Mur [població; nom de l'antic municipi actualment agregat a de Castell de Mur, m. del pallars Jussà]:

doc. ant. (*castro*) *Muro* (s. X); prove del llatí MURU 'mur, muralla'.

Mura [m. del Bages]:

doc. ant. *Murezeno* (s. X), potser deriva del llatí MURU 'mur, muralla'.

Noedes [m. del Conflent]:

doc. ant. *Nseto* (s. IX), derivat col·lectiu del llatí NUCE 'nou', en el sentit de 'nogueredes'.

Nou de Berguedà, la [m. de Berguedà]:

doc. ant. illa *Noz* (s. IX), del llatí NUCE 'noguera'.

Nou de Gaià, la [m. del Tarragonès]

Noves de Segre [població; nom de l'antic municipi actualment agregat al de les Valls d'Aguilar, m. de l'Alt Urgell]:

doc. ant. *Novas* (s. IX), en el sentit de '(viles) noves'.

Odelló i Vià [m. de l'Alta Cerdanya]:

doc. ant. *Avizano* (s. IX), derivat de l'antropònim llatí AVITIUS.

Ogassa [m. del Ripollès]:

doc. ant. *Aquacia* (s. X), probablement deriva del llatí AQUA 'aigua', potser en sentit de 'lloc aigualós'.

Oliana [m. de l'Alt Urgell]:

doc. ant. *Huliana* (s. IX), derivat d'un antropònim llatí, potser OLEIUS.

Oliola [m. de la Nogura]:

doc. ant. *Uliola* (s. XI), probablement deriva del llatí OLEA 'Olivera'.

Olius [m. del Solonès]:

doc. ant. *Olius* (s. X), d'oliu (del llatí OLEU).

Olivella [m. del Garraf]:

doc. ant. *Olivella* (s. X), col·lectiu diminutiu del llatí OLIVA, 'olivar petit'.

Orbanyà [m. del Conflent]:

doc. ant. *Orbagnan* (s. XII), derivat de l'antropònim llatí URBANUS.

Orellà [m. del Conflent]:

doc. ant. (*villa*) *Aureliani* (s. X), derivat de l'antropònim llatí AURELIUS.

Organyà [m. de l'Alt Urgell]:

doc. ant. *Horganiano* (s. IX), derivat de l'antropònim llatí ORGANIUS.

Òrrius [m. del Maresme]:

doc. ant. *Orreos* (s. X), 'graners', d'origen llatí HORREUS.

Osona [comarca]:

territori a l'entorn de Vic. Prové del llatí AUSO, -ONUS, nom d'origen preromà.

Paça [m. del Roselló]:

doc. ant. *Pacianum* (s. X), derivat de l'antropònim llatí PACCIUS.

Pacs del Penedès [m. de l'Alt Penedès]:

doc. ant. *Pax* (s. X), del llatí PAGUS 'pagesies, vilatges'.

Palamós [m. del Maresme]:

doc. ant. *Palamors* (s. XIII), potser prové del llatí PALU (s) HUMORIS 'aiguamolls humits'.

Palau d'Anglesola, el [m. del Pla d'Urgell]:

del llatí PALATIUM 'palau'.

Palau de Cerdanya [m. de l'Alta Cerdanya]

Palau de Santa Eulàlia [m. de l'Alt Empordà]

Palau de Vidre [m. del Roselló]

Palaudà [m. del Vallespir]

Palau-sator [m. del Baix Empordà]

Palau-saverdera [m. de l'Alt Empordà]

Palau-solità i Plegamans [m. del Vallès Occidental]

Pallargues, les [població; nom de l'antic municipi actualment agregat al dels Plans de Sió, m. de la Segarra]:

doc. ant. (*castellum*) *Espalargi* (s. XI), potser en el sentit de 'pallers'.

Pallars, el [nom tradicional de comarca]:

doc. ant. Paliars (s. IX), potser derivat de PALEA 'palla' en el sentit de 'cabanes amb coberta de palla'.

Pallars Jussà, el [comarca]:

Jussà, prové del llatí vulgar DEORSU 'més baix'.

Pallars Sobirà, el [comarca]:

Sobirà, derivat del llatí SUPERIORE 'més alt'.

Pallejà [m. del Baix Llobregat]:

doc. ant. *Pallaiano* (s. X), derivat de l'antropònim llatí PALLADIUS.

Palma de Cervelló, la [m. del Baix Llobregat]:

La Palma, doc. ant. ipsa Palma (s. X), prové del llatí PALMA 'palmera', com a emblema de la victòria i dels sants màrtirs.

Pals [m. del Baix Empordà]:

doc. ant. Palus (s. IX), del llatí PULU 'aiguamolls'.

Pàndols, serra de:

doc. ant. *Panno* (s. XII), que prové del llatí PANDU 'corbat, balmat'.

Pardines [m. del Ripollès]:

doc. ant. (*pugo*) *Pardinas* (s. X), derivat del llatí PARIETINAS 'de parets'.

Parets del Vallès [m. del Vallès Oriental]:

dec. ant. *Parietes* (s. X) 'parets' que probablement té relació amb ruïnes antigues.

Parlavà [m. del Baix Empordà]:

doc. ant. Palatio Ravano (s. X), compost format per palau i per l'antropònim medieval Hraban, d'origen germànic.

Pau [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. *villa (Pau)* (s. X), del llatí PAGU 'districte rural'.

Paüls [m. del Baix Ebre]:

doc. ant. *Paduls* (s. XII), del llatí vulgar PADULE 'aiguamoll' (en llatí clàssic PALUDE)

Paüls, les [m. de la Ribagorça]:

doc. ant. *ipsas Padules* (s. XIII).

Pedraforca, el [muntanya prepirinenca]:

del llatí PETRA 'pedra'.

Pedret i Marzà [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. *Petreto* (s. X), 'pedregar'.

Pena-roja [m. del Matarranya]: doc. ant. *Pinna Rubea* (s. XIII), del llatí PINNA 'penyal'.

Penedès, el [nom tradicional de comarca]:

doc. ant. *Penetense* (s. X), del llatí medieval derivat de PINNA 'penyal, roca'.

Penelles [m. de la Noguera]

Perafita [m. d'Osona]:Perafort [m. del Tarragonès]

Peralada [m. de l'Alt Empordà]

Peralta de Sal [m. de la Llitera]

Peramea [població; nom de l'antic municipi actualment agregat al de Baix Pallars, no del Pallars Sobirà]:

doc. ant. *Petra medie* (s. IX), 'pedra mitjana'.

Peramola [m. de l'Alt de Urgell]

Perallatada [població; nom de l'antic municipi actualment agregat al de Forallac, no del Baix Empordà]

Perpinyà [m. del Roselló]:

doc. ant. *Perpinianum* (s. X), derivat del l'antropònim llatí PERPENNA, d'origen etrusc.

Pesillà de la Ribera [m. del Roselló]:

doc. ant. *Pidilianum* (s. IX), derivat de l'antropònim llatí PEDILIUS.

Pi de Conflent [m. del Conflent]:

Pi, doc. ant. *Pinum* (s. X), pot provenir del sentit vegetal (del llatí PINU) o bé del significat antic de 'roca' o 'cim' (del llatí PINNA).

Pià [m. del Roselló]:

doc. ant. *Apianum* (s. X), de l'antropònim llatí AP(P)IUS.

Piera [m. de l'Anoia]:

doc. ant. *Apiera* (s. X); del llatí APIARIA 'abellars'.

Pira [m. de la Conca de Barberà]:

doc. ant. *Apiera* (s. IX), del llatí APIARIA 'abellars'.

Pirineus, els:

'muntanyes de Pyrene'; aquest nom sembla derivat de *Pyrene*, nom d'una ciutat antiga, de localització desconeguda, que conté l'element grec PYR 'foc'.

Planoles [m. del Ripollès]:

doc. ant. *Planedolas* (s. XI), del llatí PLANETIOLES 'petites planes'.

Pobla de Cérvoles, la [m. de les Garrigues]:

La Pobla, del llatí POPULU 'poble', en el sentit de 'repoblar'

doc. ant. *Sorboles*, *Serbolis* (s. XII), probablement és un derivat del llatí SORBU 'sever' (tipus d'arbre).

Pobla de Caramunt, la [m. de l'Anoia]

Pobla de Liller, la [m. del Berguedà]:

doc. ant. *Lilieto* (s. IX), 'camp de lliris'.

Pobla de Mafumet, la [m. del Tarragonès]

Pobla de Massaluca, la [m. de la Terra Alta]

Pobla de Montornès, la [m. del Tarragonès]

Pobla de Roda, la [m. de la Ribagorça]

Pobla de Segur, la [m. del Pallars Jussà]

Poboleda [m. del Priorat]:

doc. ant. *Populeta* (s. XII), 'lloc d'àlbers, pollancreda'.

Polinyà [m. del Vallés Occidental]:

doc. ant. *Polignano* (s. X), derivat de l'antropònim llatí PAULINUS.

Pont d'Armentera, el [m. de l'Alt Camp]:

doc. ant. **Pontum de Armentera** (s. IX); el Pont, al·ludeix al pont sobre el Gaià d'aquesta població; Armentera, prové del llatí ARMENTARIA 'relatiu al bestiar'.

Pont de Bar, el [m. de l'Alt Urgell]

Pont de Molins [m. de l'Alt Empordà]

Pont de Muntanyana, el [m. de la Ribagorça]:

doc. ant. *Montagnana* (s. X), prové de l'antropònim llatí MONTANUS.

Pont de Suert [m. de l'Alta Ribagorça]

Pont de Vilomara i Rocafort, el [m. del Bages]:

doc. ant. *Villa Amara* (s. X), compst de villa i probablement de l'adjectiu amara 'amarga'.

Pontellà [m. del Rosellò]:

doc. ant. *Pontelianum* (s. IX), derivat del nom llatí PONTILIUS.

Pontils [m. de la Conca de Barberà]

Pontons [m. de l'Alt Penedès]

Ponts [m. de la Noguera]

Porrera [m. del Priorat]:

doc. ant. *Valporriera* (s. XII), probablement derivat col·lectiu de *porro*, 'enllà'

Port de la Selva, el [m. de l'Alt Empordà]:

El Port, doc. ant. *Porto* (s. X), 'port marítim' derivat del llatí PORTU.

Port, el [serra prelitoral meridional]

Porta [m. de l'Alta Cerdanya]:

doc. ant. *Porta* (s. XIII), 'pas' situat entre dos engorjats.

Portbou [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. *Port-Bou* (s. XVII), segon element potser prové de bau 'precipici submari' (del llatí BALTEU 'balç').

Portè [m. de l'Alta Cerdanya]

Portella, la [m. del Segrià]

Portvendres [m. del Roselló]:

doc. ant. *Portus Veneris* (s. I), 'port de Venus'.

Prada [m. del Conflent]:

doc. ant. *Prata* (s. X), del llatí PRATA 'prats'.

Prades [m. del Baix Camp]:

doc. ant. *Prades* (s. XII), plural de *prada* 'prat dens'.

Prat de Llobregat, el [m. del Baix Llobregat]

Pratdip [m. del Baix Camp]

Prats de Lluçanès [m. d'Osona]:

doc. ant. *ipsos Pratos* (s. X), 'els prats'.

Prats de Molló [m. del Vallespir]

Prats del Rei, els [m. de l'Anoia]

Prats i Sansor [m. de la Cerdanya]

Preixana [m. de l'Urgell]:

doc. ant. *Prixana* (s. XI), de l'antropònim llatí PRISCIUS, potser a partir de la denominació (VILLA) PRISCIANA 'vil·la de Priscius'.

Premià de Dalt [m. del Maresme]:

doc. ant. *Primiliano* (s. X), derivat de l'antropònim romà PRIMILLUS.

Premià de Mar [m. del Maresme]

Prullans [m. de la Cerdanya]:

doc. ant. *Prullianus* (s. IX), probablement deriva de l'antropònim llatí PROCULUS.

Prunet i Bellpuig [m. dels Aspres]:

Prunet, doc. ant. *Prunetus* (s. IX), derivat col·lectiu del llatí *Prunu*, 'prunerar'.

Puigbalador [m. del Capcir]:

doc. ant. *Podio Balados* (s. XI), del llatí *PODIU* 'puig'

Puigcerdà [m. de la Cerdanya]

Puig dàlber [m. de l'Alt Penedès]

Puiggròs [m. de les Garrigues]

Puigmal, el [muntanya pirinenca]

Puigpedròs, el [muntanya pirinenca]:

del llatí *PETRA*, descriptiu del cim pedregós.

Puigpelat [m. de l'Alt Camp]

Puig-reig [m. del Berguedà]:

doc. ant. *Puiregis* (s. IX) 'puig del rei'.

Purroi [població; nom de l'antic municipi actualment agregat al de Benavarri, m. de la Ribagorça]:

doc. ant. *Podio Rubeo* (s. XI) 'puig roig, vermell'.

Quart [m. del Gironès]:

doc. ant. *Quarto* (s. XIV), d'origen llatí, perquè el terme es trova situat a quatre milles de la ciutat de Girona.

Rabós [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. *Rabidoso* (s. X), del llatí *RAPIDOSU* en el sentit de 'rapids fluvials'.

Rià [m. del Conflent]:

doc. ant. *Arrianum* (s. IX), derivat de l'antropònim llatí *ARRIUS*.

Rialb [m. del Pallars Sobirà i nom de riu]:

Doc. ant. *Rialbo* (s. IX) i que prové del llatí *RIVO ALBO* 'riu blanc'.

Riba, la [m. de l'Alt camp]:

doc. ant. la Riba (s. XII), del llatí RIPA.

Ribagorça, la [comarca de la Franja de Ponent]:

doc. ant. *Ripacorca* (s. X), prové del llatí medieval RIPACURTIA 'ribes tallades'.

Riba-roja d'Ebre [m. de la Ribera d'Ebre]:

doc. ant. *Ripam rubeam* (s. XII).

Ribera d'Ondara [m. de la Segarra]

Ribera d'Urgellet [m. de l'Alt Urgell]

Ribera de Cardós [població; nom de l'antic municipi actualment agregat al de Vall de Cardós, m. del Pallars Sobirà]

Riberal, el [subcomarca de la Catalunya del Nord]

Ribes de freser [m. del Ripollès]

Ribesaltes [m. del Roselló]

Riells i Viabrea [m. de la Selva]:

doc. ant. *Riellos* (s. IX), del llatí RIVUS en el sentit de 'rierols'.

Riera de Gaià, la [m. del Tarragonès]

Rigardà [m. del Conflent]:

doc. ant. *Rivo Gardano* (s. X).

Riner [m. del Solsonès]:

doc. ant. *Rivo Nigro* (s. X).

Ripoll [m. del Ripollès]:

doc. ant. *Rivipollensis* (s. IX), 'riu de pollanques'.

Ripollet [m. del Vallès Occidental]

Riu de Cerdanya [m. de la Cerdanya]

Riudarenes [m. de la Selva]:

doc. ant. *Rivo de Arenis* (s. XII), 'riera arenosa'

Riudaura [m. de la Garrotxa]

Riudecanyes [m. del Baix del Camp]

Ruidecols [m. del Baix Camp]

Riudellots de la Selva [m. de la Selva]

Riudoms [m. del Baix Camp]

Riumors [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. (*villa*) *Riubeuri Mortui* (s. X), 'rius morts, estancats'.

Roda de Berà [m. del Tarragonès]:

Roda prové del llatí ROTA 'roda'.

Roda de Ter [m. d'Osona]

Rodonyà [m. de l'Alt Camp]:

doc. ant. *Rodenane* (s. XI); potser deriva de l'antropònim llatí RUTENIUS.

Roses [m. de l'Alt Empordà]:

En llatí clàssic apareix documentat amb la forma RHODE, que prové del grec, colònia dels rodís antics.

Rubí [m. del Vallès Occidental]:

doc. ant. *Rivo Rubeo* (s. X), 'riu, riera, roig'.

Rubió [m. de l'Anoia]:

doc. ant. *Rubiones* (s. XI), del llatí RUBEO 'roig'.

Rupià [m. del Baix Empordà]:

doc. ant. *Rupiano* (s. X), de l'antropònim llatí RIPIUS.

Rupit i Pruit [m. d'Osona]:

doc. ant. *Rupit* (s. X), prové del llatí RUPE 'roca'.

Saldes [m. del Berguedà]:

doc. ant. *Sallices* (. IX), procè del llatí SALICES 'salzes'.

Sallonga [m. de l'Alta Cerdanya]:

doc. ant. *Sallagosa* (s. IX), probablement prové del llatí SALICOSA 'lloc plantat de salzes'.

Sallent [m. del Bages]:

doc. ant. *Sallente* (s. X), del llatí SALIENTE 'salt d'aigua, saltant'.

Salses [m. del Tarragonès]:

doc. ant. *Salsulae (fons)* (s. I), 'fonts salades'.

Salt [m. del Roselló]:

doc. ant. *Salto* (s. IX), del llatí SALTU 'pastoratge, bosc'.

Sant Andreu de Llavaneres [m. del Maresme]:

Llavaneres, doc. ant. *Levandarias* (s. X), derivat del llatí LAVARE 'rentar'.

Sant Feliu de Guíxols [m. del Baix Empordà]:

Guíxols, probablement prové del topònim *Cypsela*, d'origen grec, que apareix en el poema *Ora marítima* d'Aviè.

Sant Hipòlit de Voltregà [m. d'Osona]:

Voltregà, doc. ant. *Veltregane* (s. X), potser es un derivat del llatí VERTRAGUS, -I 'gos corredor, llebrer'.

San Jaume de Frontanyà [m. del Berguedà]:

Frontanyà, en la doc. ant. *Frontiniano* (s. IX), derivat de l'antropònim llatí FRONTINIUS.

Sant Jaume dels Domenys [m. del Baix Penedès]:

Domenys, doc. ant. (*villa*) *Domenio* (s. X), prové del llatí DOMINIUS 'domini senyorial'.

Sant Joan de Mollet [m. del Gironès]:

Mollet, doc. ant. *Mollet* (s. IX), probablement del llatí MOLLETU '(terreny) aigualós'.

Sant Martí de Tous [m. de l'Anoia]:

Tous, doc. ant. *Touos* (s. X), probablement prové del llatí TOFUS 'pedra tosca, buida'.

Sant Martí Vell [m. del Gironès]:

doc. ant. *Sancti Martini que dicunt Vetulo* (s. XI), ‘Sant Martí que anomenen vell’, per l’antiguitat de la parròquia.

Sant Miquel de Llotes [m. del Roselló]:

Llotes, doc. ant. *Lotas* (s. IX), probablement deriva del llatí LUTU ‘terrenys llotosos’.

Sant Pau de Segúries [m. del Ripollès]:

Seguriès, doc. ant. *Segorilias* (s. X), potser prové del llatí SECURICULA ‘destrals’ o bé pot ser un derivat del llatí SECURU ‘segur’.

Sant Pere de Ribes [m. del Garraf]:

Ribes, provinent del llatí RIPAS ‘ribes, vores (de la riera)’.

Sant Pere Sallavinera [m. de l’Anoia]:

Sallavinera, ant. doc. *Lavinera* (s. XI), derivat del llatí LABES ‘ensulsiada o esclavissada de terres’.

Sant Vicenç de Castellet [m. del Bages]:

Castellet, doc. ant. *Castelleto* (s. XI), derivat diminutiu CASTELU, del llatí CASTRU ‘campament’.

Santa Cecília de Voltregà [m. d’Osona]:

Voltregà, doc. ant. *Veltregane* (s. X), derivat del llatí VERTRAGUS, -I ‘gos corredor, llebrer’.

Santa Eulàlia de Ronçana [m. del Vallès Oriental]:

Ronçana, doc. ant. *Orrenciana* (s. XI), derivat de l’antropònim llatí AURENTIUS.

Santa Maria de Miralles [m. de l’Anoia]:

Miralles, doc. ant. *Miralia* (s. X), ‘lloc de guaita’.

Santpedor [m. del Bages]:

Contracció de Sant Pere i d’Or, doc. ant. (riu de) Auri (s. X), ‘riu, riera, d’or’.

Saorra [m. del Conflent]:

doc. ant. *Savor(r)a* (s. X), potser prové del llatí SABURRA 'sorra, grava'.

Sarrià [m. agregat a Barcelona]:

doc. ant. *Sirriano* (s. X), derivat d'un antropònim llatí.

Sautó [m. del Conflent]:

doc. ant. (*villare*) *Saltone* (s. IX), derivat del llatí SALTUM 'pas, congost'.

Segre, el [riu]:

en llatí clàssic apareix documentat com a SICORIS, i és d'origen prerromà.

Selva de Mar, la [m. de l'Alt Empordà]:

La Selva, doc. ant. *Silva* (s. XIII), del llatí SILVA 'bosc, forest'.

Selva del Camp, la [m. del Baix Camp]

Selva, la [comarca]

Sentiu de Sió, la [m. de la Noguera]:

La Sentiu, doc. ant. *Sentiz* (s. XI), del llatí SENTICE 'esbarzer'.

Serdinyà [m. del Conflent]:

doc. ant. *Secundianum* (s. X), derivat de l'antropònim llatí SECUNDINIANUS.

Serinyà [m. del Pla de l'Estany]:

do. ant. *Siriniano* (s. X), derivat de l'antropònim llatí SERENIUS.

Serrallonga [m. del Vallespir]:

doc. ant. *Serralonga* (s. IX), 'serra llarga'.

Setcases [m. del Ripollès]:

doc. ant. *Septem Casas* (s. X), 'set, diverses cases'.

Seu d'Urgell, la [m. de l'Alt Urgell]:

Seu, 'seti' (episcopal), que prové del llatí SEDE.

Siurana [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. *Siveriana* (s. IX), derivat de l'antropònim llatí SEVERUS.

Siurana [riu de]

Sobremunt [m. d'Osona]:

doc. ant. *Supra monte* (s. XII).

Solivella [m. de la Conca de Barberà]:

doc. ant. (*ipsa*) *Olivela* (s. XI), que correspon a la grafia aglutinada de l'antic article salat sa 'la' i del diminutiu OLIVULA.

Solsona [m. del Solsonès]:

doc. ant. *Celsona* (s. X), SELTESIS en època romana, que és un nom preromà.

Sopeira [m. del Ribagorça]:

doc. ant. *Supetra* (s. IX), del llatí SUB PETRA 'sota el penyal'.

Soriguera [m. del Pallars Subirà]:

doc. ant. *Surrigera* (s. X), prové del llatí SORICARIA, derivat de SOREX, SORICIS 'rata, musaranya'.

Subirats [m. de l'Alt Penedès]:

doc. ant. *Subiratos* (s. X), derivat incert del llatí SUPER 'sobre, damunt'.

Súria [m. del Bages]:

doc. ant. *Sorisa* (s. X), probablement és d'origen preromà.

Tarragona [m. del Tarragonès]:

D'origen preromà, en llatí es documenta amb la forma TARRACO, -ONIS.

Tarrès [m. de les Garrigues]:

doc. ant. *Terrers* (s. XII), forma plural derivat de TERRA.

Taurinyà [m. del Conflent]:

doc. ant. *tauriniamun* (s. IX), derivat de l'antropònim llatí TAURINIUS.

Tavèrnoles [m. d'Osona]:

doc. ant. *Tavernulas* (s. X), del llatí TABERNULAS 'petites tendes o tavernes'.

Teià [m. del Maresme]:

doc. ant. *Taliano* (s. X), derivat de l'antropònim llatí TALIUS.

Térmens [m. de la Noguera]:

doc. ant. Terme[n]s (s. XII), del llatí TERMINU 'límit, fita'.

Terrassa [m. del Vallès Occidental]:

doc. ant. *Terracia* (s. IX), de TERRA i ACIE en sentit de 'àrea de terreny pla'.

Terrassola i Lavit [m. de l'Alt Penedès]:

Terrassola, doc. ant. *Terrazola* (s. XII), diminutiu de terrassa 'àrea de terreny pla';

Lavit, doc. ant. ipsa Vide (s. X), probablement deriva del llatí VITIS 'vinya'.

Terrats [m. del Roselló]:

doc. ant. *Terrados* (s. X), derivat de TERRA.

Tesà [m. del Roselló]:

doc. ant. *Tezanum* (s. IX), derivat d'antropònim llatí TITIUS.

Tiana [m. del Maresme]:

doc. ant. Tizana (s. XI), derivat de l'antropònim llatí TITIUS.

Tírvia [m. del Pallars Sobirà]:

doc. ant. *Tirviensis* (s. IX), del llatí TRIVIA 'tres camins'.

Tiurana [m. de la Noguera]:

Probablement és un derivat de l'antropònim llatí TIBERIUS.

Tona [m. d'Osona]:

doc. ant. (castro) Tonda (s. IX), potser relacionat amb el llatí tardà TUNNA 'tona, bóta', per la forma del turó que domina la població.

Torà [m. de la Segarra]:

doc. ant. *Taurani* (s. XI), probablement és un derivat de l'antropònim llatí TAURUS.

Torre de Cabdella, la [m. de Pallars Jussà]:

Torre, del llatí TARRIS 'torre'. Cabdella, doc. ant. *Capitella* (s. XI), prové del llatí CAPITELLA 'els caps, la part superior' (de la vall).

Torre de Claramunt [m. de l'Anoia]

Torre de Fontaubella, la [m. del Priorat]:

doc. ant. *Font Albella* (s. XII), probablement és diminutiu de *fons alba* 'font blanca'.

Torre de l'Espanyol, la [m. Ribera d'Ebre]

Torre de Vilella, la [m. del Matarranya]

Torre del Comte, la [m. del Matarranya]

Torre d'Elna, la [m. del Roselló]

Torrebeses [m. del Segrià]

Torredarques [m. del Matarranya]:

doc. ant. *Turris archarum* (s. XIII), grafia aglutinada de 'torre d'arques'.

Torredembarra [m. del Tarragonès]

Torrefarrera [m. del Segrià]

Torrefeta i Florajacs [m. de la Segarra]:

Torrefeta, doc. ant. *Turrisfracte* (s. XI), del llatí TURRE FRACTA 'torre trencada';
Florejacs, doc. ant. Florejachs (s. XI), prové de l'antropònim llatí FLORIDIUS, amb el sufix -ac de caràcter gàl·lic.

Torregrossa [m. del Pla d'Urgell]

Torrelameu [m. de la Noguera]

Torrelavit (Torrassola i Lavit) [m. de l'Alt Penedès]

Torrelles de Foix [m. de l'Alt Penedès]:

Torrelles, doc. ant. *Torrezelles* (s. XII), prové del llatí TURRICULAS 'torretes'.

Torrelles de la Salanca [m. del Roselló]

Torrelles de Llobregat [m. del Baix Llobregat]

Torricó, el [m. de la Llitera]

Torroella de Fluvià [m. de l'Alt Empordà]

Torroella de Montgrí [m. del Baix Empordà]:

Tortosa [m. del Baix Ebre]:

En llatí clàssic documentat amb la forma DERTOSA, que és d'origen incert.

Tosa (d'Alp), la [muntanya prepirinenca]:

Tosa, doc. ant. (*Monte*) Tosa (s. XI), probablement del llatí TONSA 'pelat (d'arbres)'

Toses [m. del Ripollès]

Tossa de Mar [m. de la Selva]:

Tossa, doc. ant. d'època romana apareix com a TURISSA, que és un nom d'origen preromà.

Tremp [m. del Pallars Jussà]:

doc. ant. *Trimplo* (s. IX), fa poc probable que provingui del llatí TEMPLUM.

Trullars [m. del Roselló]:

doc. ant. *Truliars* (s. IX), del llatí TORCULARES 'bosc de trulls'.

Tuïr [m. del Roselló]:

doc. ant. *Tugurium* (s. X), prové del llatí TUGURIU 'cabana, caseta'.

Ullà [m. del Baix Empordà]:

doc. ant. *Olianus* (s. IX), derivat de l'antropònim llatí AULIUS.

Ulldemolins [m. del Priorat]:

doc. ant. *Occulo de Molinis* (s. XII), probablement en el sentit de 'centre de molins'.

València d'Àneu [població; nom de l'antic municipi actualment agregat al d'Alt Àneu, m. del Pallars Sobirà]:

doc. ant. València (s. XIII), del llatí VALENTIA 'força, vigor'.

Valira, la [riu]:

doc. ant. (*flumen*) *Valeria* (s. IX), riu inclòs en les possessions de la família VALARIA d'època romana.

Vall de Boí, la [m. de l'Alt Ribagorça]:

doc. ant. *Valle Boinam* (s. X), prové del llatí VALLIS BOVINUS 'vall de vacades'.

Vallès, el [nom tradicional de comarca]:

doc. ant. (regione) Vallense (s. IX), derivat del llatí VALLE 'vall'.

Vallespir, el [comarca de la Catalunya Nord]:

doc. ant. *Valle Asperii* (s. IX), es relaciona amb el llatí ASPER 'aspres', relatiu al terreny.

Vallfogona de Balaguer [m. de la Noguera]:

Vallfogona, doc. ant. *Valle Fecunda* (s. XII).

Vallfogona de Ripollès [m. del Ripollès]

Vallfogona de Riucorb [m. de la Conca de Barberà]

Vallirana [m. del Baix Llobregat]:

doc. ant. *Valleriana* (s. X), derivat de l'antropònim llatí VALERI.

Vall-Ilòbrega [m. del Baix Empordà]:

doc. ant. *Valle Lubrica* (s. X), potser en el sentit de 'vall relliscosa, humida'.

Vallmanya [m. del Conflent]:

doc. ant. *Valle Magna* (s. X) 'vall gran'.

Vallmoll [m. de l'Alt Camp]:

doc. ant. Vallis Molli (s. XII), 'vall humida i blana'.

Vallromanes [m. del Vallès Oriental]:

doc. ant. *Valromanis* (s. XII), que és un compost de VALLIS i l'antropònim ROMANUS.

Vallvidrera [antc municipi agregat a Barcelona]:

doc. ant. *Valle Vitraria* (s. X), derivat del llatí VITREU 'vidre'.

Vansa i Fòrnols, la [m. de l'Alt Urgell]:

Fórnols, doc. ant. *Furnols* (s. XII), prové del llatí FURNULOS, diminutiu de FURNOS 'forns', potser en el sentit de 'coves en forma de forn'

Veciana [m. de l'Anoia]:

doc. ant. *Viciana* (s. XI), de l'antropònim llatí VETIUS.

Vendrell, el [m. del Baix Penedès]:

doc. ant. *Venrel* (s. XI), de l'antropònim llatí VERENELLUS.

Verges [m. del Baix Empordà]:

doc. ant. (*villa*) *Virgines* (s. X) 'verges'; podria ser un hagiòtopònim.

Vic [m. d'Osona]:

doc. ant. *Vico* (s. IX), prové del llatí VICU 'raval' (de l'antiga ciutat d'Osona).

Vilabella [m. de l'Alt Camp]:

doc. ant. *Villam Abella* (s. XI), prové del llatí APICULA 'abellar, abella'.

Vilada [m. del Berguedà]:

doc. ant. *Villalata* (s. IX) 'vila ampla'.

Vilajuïda [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. *Villa Iudaica* (s. X) 'vila jueva'.

Vilaller [m. de l'Alta Ribagorça]:

doc. ant. *Vilelerio* (s. XIV), de l'antropònim medieval Aliarius.

Vilallonga de la Salanca [m. del Roselló]:

Vilallonga, doc. ant. trobem la forma *Villa longa* (s. X), 'vila llarga'.

Vilallonga de Ter [m. del Ripollès]

Vilallonga del Camp [m. del Tarragonès]

Vilallonga dels Monts [m. del Roselló]

Vilamacolum [m. de l'Alt Empordà]:

segon element potser és el resultat de l'encreuament entre (*Villa*) *Maquerone* (s. X) i

(*Villa*) *Columbi* (s. X).

Vilamalla [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. *Villa Dalmalia* (s. X), d'origen antroponímic.

Vilanova de les Escaldes [m. de l'Alta Cerdanya]:

doc ant. *Villanova* (s. X) i posteriorment *Vilanova de les Caldes* (s. XVII), que prové de (*fontes*) *caldes* 'calentes'.

Vilanova de Meià [m. de la Noguera]:

Meià, doc. ant. *Midiano* (s. XI), probablement deriva de l'antroponim llatí MEDIUS.

Vilanova de Prades [m. de la Conca de Barberà]:

Prades, doc. ant. Prades (s. XII) i correspon a un plural de *prada* 'prat dens'.

Vilanova de Raó [m. del Roselló]

Vilanova de Sau [m. d'Osona]

Vilanova de Segrià [m. del Segrià]

Vilanova del Camí [m. de l'Anoia]

Vilanova del Vallès [m. del Vallès Oriental]

Vilanova i la Geltrú [m. del Garraf]

Vilaplana [m. del Baix Camp]

Vila-rodona [m. de l'Alt Camp]:

doc. ant. *Villa rotunda* (s. X).

Vila-sacra [m. de l'Alt Empordà]:

doc. ant. *Villae Saccari* (s. X).

Vila verd [m. de la Conca de Barberà]:

doc. ant. *Villa Viridi* (s. XII) 'vila verda', en referència a la vegetació.

Vilobí d'Onyar [m. de la Selva]:

compost de *vila* i de l'antropònim antic i medieval *Albinus*, en forma abreujada.

Vilosell [m. de les Garrigues]:

doc. ant. *Velosel* (s. XI), diminutiu de VILLOSU 'cobert de pèl', en el sentit figurat d'embardissat'.

Extractes de:

- J. Coromines, *Onomasticon Cataloniae* (8 vols.), Barcelona, Curial, 1989-1997
- J. Moran (*et al.*), *Topònims catalans*. Barcelona, Publ. Abadia Montserrat, 2002